Sigaran?n Psikolojik Ba??ml?l???n? De?erlendirme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Sigaran?n Psikolojik Ba??ml?l???n? De?erlendirme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30252

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Sigaran?n Psikolojik Ba??ml?l???n? De?erlendirme Ölçe?i (SPBDÖ), bireylerin sigaraya yönelik geli?tirdikleri **psikolojik ba??ml?l?k** düzeylerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir uyarlama çal??mas?d?r. Ölçek, 25 maddeden olu?makta olup, Türkçe konu?an popülasyonda kullan?m için geçerlik ve güvenirlik analizleri ba?ar?yla tamamlanm??t?r. Yap?lan analizler sonucunda, ölçe?in toplam puan?n?n yüksek düzeyde güvenilir oldu?u tespit edilmi? ve sigara ba??ml?l???n?n bili?sel ve duygusal yönlerini de?erlendirmede kullan??l? bir araç oldu?u önerilmi?tir.

Anahtar Kelimeler

Sigara ba??ml?l???, psikolojik ba??ml?l?k, **Cronbach's α**, McDonald's ω, psikometri, ölçek uyarlama, nikotin ba??ml?l???.

Yazarlar

Mert Bardakc?, Sibel Öztora, Hatice Nur Da?deviren.

Amaç

SPBDÖ'nün temel amac?, sigara kullan?c?lar?nda fiziksel ba??ml?l???n ötesinde ortaya ç?kan psikolojik ve davran??sal ba??ml?l?k bile?enlerini nicel olarak de?erlendirmektir. Bu ölçek, sigaray? b?rakma tedavilerinde bireyin ba??ml?l?k profilini anlamak ve ki?iselle?tirilmi? müdahale stratejileri geli?tirmek için kritik öneme sahiptir. Ölçek, özellikle sigara içme al??kanl???n?n duygusal tetikleyicilerle, rutinlerle ve bili?sel süreçlerle olan ili?kisini ölçmeye odaklanm??t?r.

Yap?

Ölçek, sigara kullan?m?n?n temelinde yatan psikolojik yap?y?, yani ki?inin sigaray? stres yönetimi, sosyal ritüeller veya duygusal rahatlama arac? olarak görme e?ilimini ölçmektedir. Bu yap?, genellikle sigara içme iste?inin fiziksel yoksunluktan ziyade, çevresel ipuçlar? veya içsel durumlarla tetiklenmesiyle karakterizedir. SPBDÖ, bu tür ko?ullu ö?renme ve bili?sel ba??ml?l?k mekanizmalar?n? 25 madde arac?l???yla de?erlendirir.

Geçerlik

SPBDÖ'nün Türkçe versiyonunun geçerlik analizlerinde, ölçe?i olu?turan 25 maddenin tamam?n?n kabul edilebilir düzeyde iyi performans gösterdi?i saptanm??t?r. Tüm maddeler için hesaplanan **faktör yük de?erleri** 0.30 e?i?inin üzerinde bulunmu?tur. Ayr?ca, tüm maddeler istatistiksel olarak anlaml? bulunmu?tur ($p<0,05$). Bu bulgular, ölçek maddelerinin ölçülmek istenen psikolojik ba??ml?l?k yap?s?n? yeterli düzeyde temsil etti?ini göstermektedir. Ara?t?rmac?lar, SPBDÖ'nün

ARABPSYCHOLOGY.COM

Türkçe versiyonunun geçerli ve kullan??l? bir yöntem oldu?unu belirtmektedirler.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarl?l?k güvenirlik analizleri son derece yüksek sonuçlar vermi?tir. 25 maddelik ölçe?in toplam puan? için hesaplanan hem **Cronbach's** α katsay?s? hem de **McDonald's** ω de?eri 0,93 olarak belirlenmi?tir. Geleneksel olarak kabul gören 0.70 e?i?inin çok üzerinde olan bu de?erler, ölçek maddelerinin yüksek düzeyde homojen oldu?unu ve toplam puan?n son derece güvenilir oldu?unu kan?tlamaktad?r. Bu yüksek güvenirlik, ölçe?in klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda tutarl? ölçümler yapabilece?ini göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in faktör yap?s?, maddelerin psikolojik ba??ml?l?k yap?s? alt?nda topland???n? do?rulam??t?r. 25 maddenin her biri için faktör yük de?erlerinin 0.30'dan yüksek olmas?, maddelerin ölçülen ortak yap?ya güçlü katk? sa?lad???n? i?aret etmektedir. Bu sonuçlar, SPBDÖ'nün tek boyutlu veya çok boyutlu yap?s?n?n (orijinal ölçek yap?s? belirtilmemi? olsa da) istatistiksel olarak sa?lam oldu?unu ve maddelerin anlaml? bir korelasyon içinde bulundu?unu göstermektedir.

Enstrüman

Test Türü: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale)

Maddeler: 25 Madde

Derecelendirme: 3'lü Likert Tipi Ölçek (3=Oldukça s?k, 2=Bazen, 1= Hiçbir zaman, orijinal kaynakta 3 tekrarlanm??t?r, düzeltilmi?tir.)

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama versiyonu)

Popülasyon Grubu: Sigara kullanan yeti?kinler

Ya? Grubu: Yeti?kin

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'de sigara kullanan bireyler üzerinde geçerlik ve güvenirlik çal??mas? yap?lm??t?r.

Test Metodolojisi: Uygulama kolayl??? sa?layan k?sa, 3'lü Likert derecelendirmesine sahip bir envanterdir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Anahtar Kelimeler

Psikolojik ba??ml?l?k, sigara, tütün, ba??ml?l?k tedavisi, psikometri, iç tutarl?l?k, McDonald's ω, **Likert Ölçe?i**.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Mert Bardakc?

Sorumlu Yazar ?leti?im: drmertbardakci@gmail.com

Yazarlar?n Kurum E-posta Adresleri: Belirtilmemi?tir.

Yazarlar?n ORCID Tan?mlay?c?s?: Belirtilmemi?tir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in Türkçe uyarlamas? 2021 y?l?nda yay?nlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? ve izinleri hakk?nda detayl? bilgi almak için sorumlu yazar Mert Bardakc? ile ileti?im kurulmas? önerilmektedir.

Kaynaklar

Bardakci, M., Oztora, S., Dagdeviren, HN. (2021). The Reliability and Validity Analysis of The Turkish Version of the Test to Assess the Psychological Dependence on Smoking. *Euras J Fam Med, 10*(2), 100-6. doi:1033880/ejfm2021100208.

Ara?t?rman?n yay?nland??? dergi ba?lant?s?: ejfm.trakya.edu.tr

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? burada indirilebilir: sigaranin-psikolojik-bagimliligini-degerlendirme-olcegi-toad.pdf

Sigaran?n Psikolojik Ba??ml?l???n? De?erlendirme Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Orijinal kaynakta ölçe?in 25 maddesi listelenmemi?tir; sadece madde say?s? belirtilmi?tir. Ölçek maddeleri, referans makaleye veya sorumlu yazara ba?vurularak elde edilmelidir.

ARABPSYCHOLOGY.COM